

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Krausz Róbert Ügyvédi Iroda (....., ügyintéző dr. Krausz Róbert ügyvéd) által képviselt (.....) II. r. felperesnek a Kálmán, Szilasi, Sárközy és Társai Ügyvédi Iroda (....., ügyintéző a másodfokú eljárásban dr. Borbás Ágnes ügyvéd) által képviselt (.....) I. r. és a (.....) II. r. alperes elleni előleg visszafizetése iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2014. február 20-án kelt 8.G.40.403/2012/51. számú részítéletével szemben a II. r. felperes fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét ítéletnek tekinti, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 2.000.000 (kettőmillió) forint + áfa, a II. r. alperesnek 2.000.000 (kettőmillió) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget, az államnak külön felhívásra 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a perbeli intervenciós készletből vásárolt, közraktározott takarmánykukorica tulajdonosa a volt, mely cégtől az áru tulajdonjoga a közraktári jegyek átforgatásával a II. r. alperes tulajdonában álló I. r. alperesre került átruházásra.

A a (továbbiakban felperesi jogelőd) és az I-II. r. alperesek 2008. május 15-én tárgyalást folytattak a közraktározott készlet adásvétele tárgyában.

A II. r. alperes a felperesi jogelődnek 2008. május 19-én küldött emlékeztetőt e-mailben a megbeszélésről. Rögzítette, hogy a felperesi jogelőd 53.000 tonna közraktározott takarmánykukoricát kíván felvásárolni a-tól 51.000 forint/tonna + áfa vételáron, amely áruból jelenleg 39,4 ezer tonna az I. r. alperes tulajdonában áll. A megvásárolandó közraktározott kukoricára a felperesi jogelőd vételi kötelezettséget vállalt, annak biztosítékaul 5.100 forint/tonna + áfa foglalatot fizet. Közölte, hogy ez az ajánlat nem minősül kötelező érvényű ajánlatnak, ezt a felperesi jogelőd visszaigazolását követően döntéshozatalra elő kell terjeszteni, kérte írásban a visszaigazolást.

A felperesi jogelőd 2008. május 20-án értesítette az I. r. alperest, hogy a feltételeknek megfelelően az indikatív ajánlatot elfogadja, kérte tájékoztatás adását az ügylet létrejöttéhez szükséges további lépéseket illetően.

Az I. r. alperes 2008. május 29-én e-mail mellékleteként a felperesi jogelődnek szerződéstervezetet küldött.

Az I. r. alperes által készített „közraktári jegyek vásárlásáról” szóló, 2008. május 30-i keltezésű megállapodás 1. pontjában rögzítették, hogy az I. r. alperes tulajdonában van 52.867,5 tonna mennyiségű takarmánykukorica, mely a közraktárnál művi közraktározásra került, a, mint letevő telephelyén, illetve raktáraiban. A szerződés 1. számú melléklete tartalmazta az árut megtestesítő közraktári jegyek számát. A felperesi jogelőd a 2. pontban feltétlen és visszavonhatatlan vételi kötelezettséget vállalt a közraktári jegyekre a 4. pontban megjelölt vételáron akként, hogy a közraktári jegyeket 2008. június 1-jétől a megállapodásban részletezett havi ütemezésben legkésőbb 2008. augusztus 31-ig teljes mennyiségben megvásárolja az I. r. alperestől, 2008. június 30-ig 10.000 tonna, míg 2008. július 31-ig további 10.000 tonna árut megtestesítő közraktári jegyet. A 3. pontban rögzítették, hogy a kötelezett a vételi kötelezettségének teljesítését a szerződés 2. számú mellékletében meghatározott vételi nyilatkozat I. r. alperes eladó részére történő megküldésével kezdeményezheti. A vételi nyilatkozat elfogadásáról az I. r. alperes külön értesítést nem küld, a vételi nyilatkozat I. r. alperes részére történő közlésével az abban megjelölt közraktári jegyek tekintetében az adásvétel az I. r. alperes és a felperesi jogelőd között minden további szerződéskötés nélkül létrejön. A közraktári jegyek vételárát a 4. pontban rögzítették 51.000 forint/tonna + áfa összegben. A 8. pont értelmében a közraktári jegyek tulajdonjoga a vételár maradéktalan megfizetésével száll át a felperesi jogelődre, a vételár hiánytalan megfizetését követően az I. r. alperes a közraktári jegyeket üres forgatmánnyal ellátva átadja a felperesi jogelődnek. A 10. pontban a felperesi jogelőd vételár-fizetési kötelezettsége elmulasztása esetére az I. r. alperes elállási jogát kötötték ki. Arra az esetre pedig, ha a felperesi jogelőd a 2. pontban meghatározott ütemezés szerint nem kezdeményezi a közraktári jegyek megvásárlását, akkor az I. r. alperes azonnali hatályú felmondási jogáról rendelkeztek. A 11. pontban a felperesi jogelőd a vételi kötelezettsége megerősítéseként foglalo nyújtását vállalta az I. r. alperes részére a szerződés megkötésével egyidejűleg. A foglalo összege 5.100 forint/tonna + áfa összeg, amelyet a felperesi jogelőd az I. r. alperes bankszámlájára köteles megfizetni. A felperesi jogelőd kijelentette, hogy a foglalo jogi természetével tisztában van, és tudomással rendelkezik arról, hogy a foglalót, illetve annak általa ki nem fizetett közraktári jegyekre eső arányos részét elveszíti, amennyiben a megállapodásból eredő kötelezettségeinek nem, vagy csak részben tesz eleget. A megállapodás 1. számú melléklete tartalmazta a közraktári jegyek sorszámaát, a 2. számú melléklet a vételi nyilatkozatot.

A megállapodást a felperesi jogelőd aláírta, és az I. r. alperesnek eljuttatta, melyre „aláírás rendben” bélyegző került 2008. június 4-i keltezéssel.

A felperesi jogelőd a részére telefaxon 2008. június 5-én küldött levelében áttárolási kérelmet nyújtott be, melyben a szám alatt tárolt 32.367,50 tonna kukoricának 2008. június 5-től kezdődően kérte az áttárolását az öreglaki, kaposvári és érsekhalmai telepeire.

A 2008. június 5-i válaszelevelében közölte, hogy az áru tulajdonosváltása nem került bejelentésre (tulajdonos a), ezért az áttárolási engedélyt nem áll módjában kiadni.

Az II. r. alperes (.....) 2008. június 6-án a felperesi jogelődnek e-mailt küldött, amelyben rögzítette, hogy az ügylet pénzügyi rendezését aznap zárni tudják, a felperesi jogelődnek 323.549.850 forintról

visszavonhatatlan átutalást kell az I. r. alperes felé tenni, közleményben feltüntetni „52.862,5 tonna kukorica foglalo, szerződés szerint 5.100 forint/tonna + áfa”, és a számlájára átutalni.

A felperesi jogelőd 2008. június 6-án intézkedett a 323.549.850 forint átutalásáról azzal a közleménnyel, hogy „52.867,5 tonna kukorica foglalo”.

Az I. r. alperes könyvelési kivonata szerint 2008. június 10-én a foglalo jóváírásra került az I. r. alperes számlájára.

A felperesi jogelőd I. r. alperesnek 2008. június 20-án küldött e-mailben közölte, hogy 32.367,5 tonna takarmánykukorica áttárolását 2008. június 17-én megkezdte, körülbelül 1.000 tonna/nap ütemben, és kérte a szerződés többi pontjainak változatlanul hagyásával módosítani a 10.000-10.000 tonna kivásárlásának időpontját 2008. július 31-ére, illetve 2008. szeptember 1-jére, mivel a szerződés hatályba lépésének három hetes késése miatt nem tudtak megfelelően felkészülni a 10.000-10.000 tonna kukorica kezelésére.

Az I. r. alperes 2008. június 23-án telefaxon értesítette a-t, hogy 2008. június 11-én kelt áttárolási kérelem szerinti 32.367,75 tonna kukorica áttárolását a mai nappal megszakítja, a felperesi jogelődöt pedig 2008. június 24-én küldött e-mailben arról tájékoztatta, hogy továbbra is ragaszkodik a megállapodásban rögzített határidők és kifizetések pontos betartásához.

A felperesi jogelőd az I. r. alperesnek 2008. július 8-án küldött levelében arra hivatkozott, hogy az I. r. alperes 2008. május 19-én küldött ajánlatát 2008. május 20-án elfogadta, 2008. június 6-án a folyamatos egyeztetéseknek megfelelően megfizette a foglalo összegét, megfelelő időben nem volt lehetősége a kitárolás megkezdésére, ugyanakkor a megállapodás szerinti első 10.000 tonnás ütemre irányadó határidő egyharmada akkorra már letelt. Az áttárolást 2008. június 17-én kezdhette meg, majd 2008. június 23-án az I. r. alperes az áttárolást egyoldalúan leállította, amellyel jelentős kárt okozott. A késedelem leplezése érdekében 2008. május 30-i dátummal aláírt megállapodás érvénytelen, eltérő megállapodás hiányában a 2008. május 20-i elfogadó nyilatkozat megtételével hatályba lépett, 2008. május 25-én módosított megállapodást tekinti irányadónak. Az I. r. alperes magatartásával okozati összefüggésben 846.622.000 forint összegben, melynek megtérítésére felszólította az I. r. alperest.

A felperesi jogelőd 2008. július 21-én 1.624/2008. sorszámú számlát állított ki az I. r. alperes részére 846.622.000 forint kártérítésről.

Az I. r. alperes 2008. július 25-én kelt válaszában visszautasította a kárigényt, egyidejűleg a szerződést azonnali hatállyal felmondta a vételi nyilatkozat megtételének hiányára hivatkozva. A felmondást a felperesi jogelőd 2008. július 31-én átvette.

A felperesi jogelőd 2008. december 10-én az I. r. alperesnek küldött levelében a Ptk. 320. § (1) bekezdése és a 319. § (3) bekezdésére hivatkozással bejelentette, hogy a szerződéstől eláll, és felhívta az I. r. alperest a Ptk. 245. § (1) bekezdése alapján a foglalo kétszeres összegének megfelelő 647.999.700 forint 15 napon belüli megfizetésére, továbbá a szerződésszegéssel okozott 846.622.000 forint kár megtérítésére.

A 2009. május 5-én fizetési meghagyással indult, ellentmondás folytán perré alakult eljárásban az I. r. felperes módosított, a II. r. alperesre is kiterjesztett keresetében az alpereseket elsődlegesen vételárelőleg címén 323.549.850 forint és járulékai, másodsorban foglalo címén 647.099.700 forint és járulékai, harmadlagosan szintén foglalo címén 323.549.850 forint és járulékai egyetemleges

megfizetésére kérte kötelezni. A perbeli követelés jogutódja (I. r. felperes perbeli jogutódja) többszörös engedményezés folytán a II. r. felperes lett. A II. r. felperes az I. r. felperes módosított keresetét fenntartva elsődlegesen I-II. r. alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 323.549.850 forint és annak 2008. december 26-tól számított a Ptk. 301/A. §-a szerinti mértékű kamata megfizetésére. Az I. r. alperessel szemben a kereseti kérelem jogcímét a Ptk. 319. § (3) bekezdésében, a II. r. alperessel szembeni kereset jogcímét a 2006. évi IV. törvény (Gt.) 50. §-ában, a Ptk. 4. §-ában, 5. §-ában és 339. §-ában, valamint az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 4. §-ában jelölte meg.

Másodlagos kereseti kérelme szerint, ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy nem vételár előleg, hanem foglaló címén fizette meg a felperesi jogelőd a 323.549.850 forintot, az I. r. alperes a teljesítés meghíúsulásáért felelős, és a foglaló kétszeresének, 647.099.700 forintnak a megfizetésére köteles. Az I-II. r. alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni, az I. r. alperest a Ptk. 245. § (1) bekezdése, a II. r. alperest a Gt. 50. §-a, a Ptk. 4. §-a, 5. §-a, és 339. §-a és a Hpt. 4. §-a alapján. Harmadlagos kereseti kérelmében 323.549.850 forint és annak 2008. december 26-tól számított, a Ptk. 301/A. §-a szerinti kamata megfizetésére kérte az alpereseket egyetemlegesen kötelezni, ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy a 323.549.850 forint foglalónak minősül, és mind a két fél felelős a teljesítés meghíúsulásáért. Az I. r. alperest a Ptk. 245. § (1) bekezdése szerint, a II. r. alperest a Gt. 50. §-a, a Ptk. 4. §-a, 5. §-a és 339. §-a, valamint a Hpt. 4. §-ának megsértésére figyelemmel kérte marasztalni. Egyebek mellett arra hivatkozott, hogy a üres forgatmánnyal a közraktári jegyeket az I. r. alperesre forgatta, így került az áru az I. r. alperes tulajdonába 2007 őszén. A..... tulajdonát képező-nek és a-nek visszavásárlási kötelezettsége állt fenn az árura, míg a visszavásárlási jogot alapított rá. 2008 áprilisában a felperesi jogelőd nagy mennyiségű takarmánykukoricát keresett, és szóban megegyezés született a és a felperesi jogelőd, mint vevő között az 53.000 tonna takarmánykukorica megvásárlása tárgyában, melynek eladója az I. r. alperes volt. Utalt arra is, hogy a felperesi jogelőd 2008. április végén vételi ajánlatot tett 53.000 tonna kukorica megvételére 51.000 forint/tonna + áfa vételáron, amelyet az I. r. alperes elfogadott, és 2008. április 28-án adásvételi szerződést kötött a-vel, amelyet még aznap személyesen bevitt az I. r. alperes irodájába, ahol azt nem írták alá, mivel jóváhagyásra kívánták előterjeszteni a II. r. alperes részére. Ezt követően 2008. május 15-én a felek találkoztak, az I. r. alperes nem írta alá a szerződést, megerősítette, hogy elfogadja vevőként a felperesi jogelődöt. A II. r. alperes képviseletében e-mail útján küldte meg a felperesi jogelőd részére, valamint részére 2008. május 19-én a szerződés tervezetét, amely feltételeket a felperesi jogelőd már másnap elfogadott. Több mint egy hónapos késedelmet leplezendő 2008. május 30-i dátummal került megfogalmazásra az alperesek részéről a „megállapodás a közraktári jegyek vásárlásáról” elnevezésű szerződés. A kitárolási engedélyt 2008. június 11-én megadta az I. r. alperes, azonban a felperesi jogelőd ennek ellenére 2008. június 17-én kapott csak engedélyt a közraktártól a szállítás megkezdésére, amikor már az első hónap több mint fele eltelt. Majd amikor a felperesi jogelőd jelezte, hogy 2008. április 28-tól számított késedelem miatt a megállapodás részleges módosítása vált szükségessé, az I. r. alperes leállította a szállítást, és azt nem engedélyezte újra, ezt követően pedig 2008. július 25-én „elállt” a szerződéstől. Hivatkozott az írásba foglalt megállapodás érvénytelenségére is, azzal, hogy a felperesi jogelőd vételi ajánlatát nem követte ajánlatot elfogadó nyilatkozat. E körben is arra hivatkozott, hogy a felperesi jogelőd 2008. április végén tett vételi ajánlatot a megkeresésére, majd három hét elteltével, 2008. május 19-én az I. r. alperes képviselője e-mail üzenetben közölt egy nem kötelező érvényű ajánlatot, amely már másnap elfogadásra került. Az I. r. alperes továbbította a II. r. alperes részére, amelynek eredményeként 2008. május 29-én e-mail üzenetben megküldésre került a felperesi jogelőd részére az I. r. alperes végleges szerződéstervezete, amely jelentős többletfeltételeket tartalmazott a korábbi e-mail üzenethez képest, ajánlattételi felhívásnak minősült. Ezt követően a felperesi jogelőd a szerződést kinyomtatta, aláírta, és mint ajánlatot megküldte az I. r. alperes részére. Mivel azonban az I. r. alperes az aláírt szerződést soha nem küldte vissza a

felperesi jogelőd részére, a Ptk. 213. § (1) bekezdésére figyelemmel nem lehetett szó a felek között írásban létrejött szerződésről. Érvényes írásbeli szerződés hiányában a felek közötti üzenetváltásból lehet megállapítani, hogy milyen feltételek mellett állapodtak meg a felek a kukorica megvásárlásáról. Abban az esetben, ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy a felek között mégis érvényesen létrejött írásbeli szerződés, úgy tartalmi elemei alapján álláspontja szerint adásvételi előszerződésnek kell tekinteni.

A megállapodás nem minősülhet adásvételi szerződésnek, mert nem szerepel benne a felek tulajdonátruházásra irányuló egyértelmű és egybehangzó nyilatkozata.

Hangsúlyozta, hogy érvénytelen szerződés alapján átutalt összeg jogilag nem minősülhet foglalónak, tekintettel arra, hogy foglalót a szerződés megkötésével egyidejűleg lehet csak átadni. E körben hivatkozott az I. r. felperes 2010. november 4-én kelt beadványában írtakra, mely szerint nincs lehetőség arra, hogy az egyik szerződő fél a részére átutalt előleget mesterségesen úgy legitimálja foglalóvá, hogy az okiratot annak számláján történő jóváírása napján látja el aláírásával. Garanciális jelentősége van annak, hogy a foglalót a Ptk. kifejezetten reálaktusként szabályozza és a kötelezettségvállalás megerősítését az egyidejű átadás tényéhez köti.

Amennyiben a távollévők között a szerződés a Ptk. 213. § alapján nem jön létre, mint jelen esetben, amikor az elfogadó nyilatkozat az ajánlattevőhöz nem érkezik meg, az I. r. alperes a foglalónak nevezett összeg megtartására semmilyen jogcímen nem lehet jogosult.

Kiegészítésként utalt arra is, hogy az I. r. alperes is úgy nyilatkozott a 2010. november 30-án kelt beadványában, hogy kizárólag a felperesi jogelőd minősülhet ajánlattevőnek a perbeli megállapodás körében. Ebből értelemszerűen az következik, hogy az I. r. alperes az ajánlatot elfogadó fél, aki azonban az elfogadó nyilatkozatát soha nem juttatta el a felperesi jogelődnek, így a Ptk. 213. § (1) bekezdése alapján a szerződés nem jöhet létre. Ezt I. r. felperesi jogelőd törvényes képviselője, is tanúként alátámasztotta azzal, hogy náluk csak egy olyan példány maradhatott, amelyet csak ő írt alá. Tévesen hivatkoznak az alperesek arra, hogy az I. r. alperes általi cégszerű aláírás tényéről a felperesi jogelőd 2008. június 10-én tudomást szerzett.

Az alperesek a kereset elutasítását, a felperesek perköltségben marasztalását kérték. Nem vitatták, hogy a felperesi jogelőd a 2008. május 15-én történt személyes találkozó alkalmával szóban fejezte ki az I. r. alperes irányába az ekkor még 53.000 tonna közraktározott takarmánykukorica megvásárlására vonatkozó szándékát 51.000 forint/tonna + áfa vételáron. Ezt követően az I. r. alperes 2008. május 19-én e-mailben kötelező érvényűnek nem minősülő ajánlatot tett, ezen nyilatkozata tehát nem minősül a Ptk. 213. § (2) bekezdése szerinti ellenajánlatnak. A felperesi jogelőd 2008. május 20-án kelt levelével tájékoztatást kért az ügylet létrejöttéhez szükséges további lépéseket illetően. Az I. r. alperes 2008. május 29-én kelt e-mail mellékleteként megküldte a felperesi jogelődnek a „Megállapodás közraktárjegyek vásárlásáról” megnevezésű okirat tervezetét, mely tervezetet a felperesi jogelőd - a szerződésszövegek és által 2008. június 5-én igényelt módosítását követően - cégszerűen aláírva, postai úton juttatott el az I. r. alperes részére. Valószínűsíthetően a megállapodáson feltüntetett 2008. május 30-i dátumozás ellenére a szerződés a felperesi jogelőd által is csak 2008. június 5-ét követően került ténylegesen aláírásra. A 323.549.850 forint átutalásának a felek rekonstruálható ügyleti akaratának megfelelően a szerződés létrejöttének jelül kellett megtörténnie, kifejezetten biztosítéki céllal. Nem vitásan a foglalónyújtás időpontjára a ténylegesen megrendelt mennyiség a korábbi indikatív ajánlathoz képest 53.000 tonnáról 52.867,5 tonnára módosult. A foglaló átutalására irányuló megbízás kelte 2008. június 6., mely tény igazolja azt, hogy a felperesi jogelőd a részéről aláírt szerződésszöveget tekintette magára nézve kötelező érvényűnek. A foglaló 2008. június 10-én került az I. r. alperes számláján jóváírásra, az I. r. alperes ezen a napon látta el cégszerű aláírásával a felperesi jogelőd által már előzetesen aláírt szerződést. Az aláírás ezen a napon történt életszerűségét támasztja alá az a körülmény, hogy az I. r. alperes 2008. június 11-én aláírta az áttárolási és hosszabbítási kérelmet, mivel nyilvánvaló, hogy I. r.

alperes a szerződő felek mindegyike által alá nem írt és ezáltal létre nem jött megállapodás alapján nem adott volna ki ilyen horderejű kérelmet. Bizonyított tehát, hogy a Ptk. 379. §-a szerinti szállítási szerződéssel vegyes adásvételt létrehozó megállapodás 2008. június 10-én jött létre. A szerződés az I. r. alperes felmondása folytán 2008. július 31-én megszűnt. A felmondásra a felmondási jogelőd okot szolgáltatott, szerződésszegést valósított meg, ezért a teljesítés meghiusulásáért felelős felperesi oldal a 323.549.850 forint megfizetésére nem tarthat igényt.

Másodlagosan utaltak arra is, hogy amikor az adott szerződés megkötéséhez kizárólag a szerződő felek rendelkeznek alakiságot, a szerződés a távollévő felek között a Ptk. 217. § (2) bekezdése alapján ténylegesen azzal a nappal jön létre, amikor bármelyik fél a szerződésből eredő teljesítést ténylegesen elfogad. Az I. r. felperesi jogelőd még csak egy általa aláírt szerződéstervezet birtokában volt akkor, amikor foglalo átutalásával pénzügyi teljesítést eszközölt. Azzal, hogy az I. r. alperes ezt a foglalo fizetést elfogadta, a szerződés - a jóváírás napjával - attól függetlenül is létrejött, hogy a felperesi oldal esetlegesen vitatja a távollévő felek közötti írásbeli szerződés létrejöttére vonatkozó alakiságok maradéktalan betartását.

A II. r. alperes vitatta a Gt. 50. § (1), valamint az 50. § (4) bekezdése perbeli alkalmazhatóságát, mivel ezekre a jogcímekre alapított igényérvényesítés idő előtti, tekintettel arra, hogy az I. r. alperes fizetéseképtelensége, jogutód nélküli megszűnésének lehetősége fel sem merült. A Hpt. 4. §-ára való hivatkozást ugyancsak megalapozatlannak tartotta, mivel a II. r. alperes nem folytatott semmilyen tilalmazott tevékenységet, más vállalkozásban történő részesedésszerzés pedig nem kizárt. A Ptk. 339. §-ára alapított kárigény a II. r. alperes által a felperesek irányába közvetlenül kifejtett magatartás, károkozás, illetve ok-okozati összefüggés hiányában ugyancsak alaptalan.

Az alperesek kétségbe vonták az egyetemleges marasztalhatóságukat is.

Az I. r. alperes beszámítási kifogást is előterjesztett. Módosított kifogásában kártérítés címén 1.009.435.271 forint és annak a Ptk. 301/A. §-a szerinti kamata, továbbá amennyiben a bíróság 647.099.700 forint visszafizetése iránti kereseti kérelemnek helyt adna, 647.099.700 forint és kamatai beszámítását kérte a kereseti követelésbe annak erejéig.

A felperesek a beszámítási kifogás elutasítását kérték.

(Az elsőfokú bíróság az I. r. felperes és az alperesek közötti eljárást elkülönítette, és a 2014. január 20-án kelt 2014. április 3-án jogerőre emelkedett 45-VII. sorszámú végzésével a felperesi jogi képviselőt pótlásának hiányában pert az I. r. felperes és az I-II. r. alperesek között a Pp. 157. § i) pontja alapján megszüntette.)

Az elsőfokú bíróság 2014. február 20-án kelt 8.G.40.403/2012/51. számú részítéletével a II. r. felperes keresetét elutasította. Kötelezte a II. r. felperest az alpereseknek 7.302.500 forint - 7.302.500 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére. A részítélet indokolásában a felperesi jogelőd és az I. r. alperes közötti szerződés létrejöttét vizsgálva rögzítette az egyes relevánsnak tekintett tanúnyilatkozatokat. E szerint, a felperesi jogelődnél vezérigazgatói beosztásban alkalmazásban állt tanú előadta, hogy megállapodtak a feltételekben. E-mailváltások kapcsán kapták meg a megállapodást, és a megállapodás aláírására a banki utalást követően került sor, amely így szokott lenni. Az alperesek részéről eljáró tanú közölte, hogy a megállapodást megelőzően egyeztetés történt, az árakat szóban megbeszélték a felperesi jogelőddel, és indikatív módon értesítették. A felperesi jogelőd elfogadta az ajánlatot, elfogadás után a szerződést szignóval ellátva megküldték. Arra nem emlékezett, hogy „pdf” formátumban küldték-e el, vagy futárral a szerződést. Előadta, hogy a megállapodást a felperesi jogelődnek megküldte minden oldalon szignóval, és utána írta alá. A megállapodás aláírásának menete az általános gyakorlat szerint az volt, hogy a szerződéstervezet minden oldalát szignóval látta el, azt megküldte az ügyfélnek, az ügyfél visszaküldte aláírva, ezután a bank az aláírást ellenőrizte. Ha a foglalo megérkezett, akkor

kerülhetett sor a szerződés aláírására. tanú, aki 2008-ig volt a felperesi jogelőd alkalmazásában kereskedelmi igazgató, úgy tudta, hogy nem egyszerre történt az aláírás, egy személy aláírásával május végén kapták meg, és a megállapodást utána az I. r. alperes írta alá. Az I. r. alperes részéről eljáró tanú előadta, hogy általában az ügyfél aláírását követően írják alá a szerződést, de nem lehet kizárni másik lehetőséget. Ha az ügyfélnek fizetési kötelezettsége van, akkor a fizetési kötelezettség teljesítését megvárják, és azzal egy időben írják alá. A foglалó beérkezését követően írták alá a szerződést. tanú, aki a-nél ügyintéző tanácsadóként járt el, megerősítette, hogy 2008. április közepén tárgyalások folytak a, és közte. tanú, aki a felperesi jogelőd és az I. r. alperes közötti egyeztetéseken jelen volt előadta, hogy a szerződés aláírására került sor június 10-én, vagy „tizenvalahanyadika” körül, elindult a kukoricának a kitárolása. A szerződésben volt egy előlegfizetés, amely a szerződés feltétele volt, ennek a pénznek a megfizetése volt a kitárolás feltétele. Másfél hónap telt el a tárgyalások megkezdésétől a szerződés aláírásáig.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeként a következőket állapította meg. A felperesi jogelőd és az I. r. alperes között szállítási szerződés jött létre az I. r. alperes által küldött szerződéstervezet felperesi jogelőd részéről kért módosításokkal történő elfogadásával a Ptk. 205. §-a és a 379. § (1) bekezdése szerint., és tanúk vallomása és a felek közötti levélváltások a szerződés létrejöttét alátámasztották. A II. r. alperes képviselőjében tett 2008. május 19-én ajánlatot azzal, hogy visszaigazolást követően döntéshozatalra elő kell terjeszteni, ezért írásban visszaigazolást kért a felperesi jogelődtől. Így azon körülmény, hogy a felperesi jogelőd az indikatív ajánlatot elfogadta 2008. május 20-án, még nem eredményezte az I. r. alperessel a szerződés létrejöttét, mert az döntéshozataltól volt függővé téve. Az I. r. alperes 2008. május 29-én e-maillal küldte meg a felperesi jogelődnek a szerződés tervezetét. A szerződés a felperesi jogelőd által aláírva az I. r. alpereshez - az aláírást ellenőrző bélyegző kelte szerint - 2008. június 4-én érkezett meg. Az I. r. alperes 2008. június 6-án kérte e-mailben foglалóként a 323.549.850 forint átutalását, ezen a napon a felperesi jogelőd a foglалó átutalása iránt intézkedett, amely az I. r. alperesnél 2008. június 10-én került jóváírásra. A tanúk vallomása szerint az I. r. alperes részéről a felperesi jogelőd által aláírt szerződés került aláírásra, ami a bélyegzőre figyelemmel 2008. június 4-ét követően lehetett. A felperesi jogelőd 2008. június 17-én aláírt okiratként hivatkozott a megállapodásra. Figyelemmel a 2008. június 11-én kelt áttárolási és hosszabbítási kérelemre, a szerződést az I. r. alperes képviselőjére jogosult személyek ezt megelőzően írhatták alá. Ezért a II. r. felperesnek a szerződés létre nem jöttére, illetőleg a szerződés érvénytelenségére való hivatkozása nem bizonyított. A Ptk. 213. § (1) bekezdése és a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján a felek megállapodása szerint a szerződés a foglалó I. r. alperes számláján történő jóváírását követően jöhetett létre az I. r. alperes cégszerű aláírását követően.

A Ptk. 243. § (1) és (2) bekezdésének idézését követően rögzítette, hogy a szerződési nyilatkozatok, a szerződés kötésének körülményei és a felek magatartása a meghatározó, hogy a felek megállapodása mire vonatkozott a pénzösszeggel kapcsolatban. A meghallgatott tanúk vallomása és az okirati bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a felperesi jogelőd által átutalt összeg foglалónak minősült, aminek a megfizetésére az I. r. alperes számláján történt jóváírás napján, 2008. június 10-én a szerződés I. r. alperes általi aláírását megelőzően aznap került sor. A 2008. május 30-án kelt szerződést az I. r. alperes tehát ténylegesen 2008. június 10-én írta alá, amellyel a felek között a szerződés érvényesen létrejött, így nem nyert bizonyítást a II. r. felperes azon hivatkozása, miszerint a felperesi jogelőd által átutalt összeg vételár előlegnek tekinthető.

Rámutatott, hogy a felperesi jogelőd által megfizetett összeg azon okból nem minősülhetett vételárelőlegnek, mert az átutalás volt a szerződés létrejöttének a feltétele. Ezt igazolja az összeg átutalásának a közleménye és az időpontja. A foglалó kifejezést használták, a foglалó jogi tartalmának megfelelően részletezték a felek kötelezettségeit, közös szándékuk a foglалó kikötésére irányult. Ezt támasztják alá a megállapodás 10. pontjában és a 11. pontjában írtak is. A felperesi

jogelőd a szerződés 11. pontja alapján a foglalt elvesztette, mivel a szerződés 2. számú melléklet szerinti vételi nyilatkozatot nem tett az I. r. alperes részére. A szerződés 10. pontja alapján az I. r. alperes a szerződést azonnali hatállyal felmondta 2008. július 25-én, 2008. július 31-én a szerződés megszűnt. Ezt követően a felperesi jogelőd a megszűnt szerződéstől már nem állhatott el, a Ptk. 319. § (3) bekezdésében foglaltak alapján nem állapítható meg az alperesek visszafizetési kötelezettsége. A Ptk. 244. §-ának, a 245. § (1) bekezdésének, a Ptk. 312. § (1)-(3) bekezdésének idézését követően a megállapodás 10. pontjában és a 8. pontjában írtak alapján arra az álláspontra helyezkedett, mivel a felperesi jogelőd vételi nyilatkozatot nem tett, ezáltal a teljesítés meghíúsulásaért az alpereseket felelősség nem terheli. Ezért a Ptk. 313. §-a alapján nem tekinthető az I. r. alperes részéről a teljesítés jogos ok nélküli megtagadásának az, hogy az I. r. alperes az áru kitárolását leállította. A felperesi jogelődnek a teljesítés meghíúsulásaért való - az adott foglalt elvesztését eredményező - felelőssége megállapítható, ha alaptalanul bízott a vételár előteremtésének lehetőségében, és ennek következményét az eladó I. r. alperesre nem háríthatja át (EBH2003. 851., Ptk. 245. §). Ezért az I. r. alperessel szembeni valamennyi kereseti kérelem elutasításának volt helye, tekintve, hogy a felperesi jogelőd foglaltot fizetett, és a szerződés teljesítésének a meghíúsulásaért az I. r. alperes felelőssége nem nyert bizonyítást.

A II. r. alperessel szembeni valamennyi kereseti kérelmet a kifejtett indokok alapján szintén megalapozatlannak találta.

A Gt. 50. § (1), (2) és (4) bekezdése, a Ptk. 5. § (1) és (2) bekezdése idézését követően rámutatott, nem nyert bizonyítást, hogy a II. r. alperes vagyoni érdeksérelmet okozott volna, vagy olyan magatartást tanúsított volna, amely a kereseti kérelmekben előterjesztett kártérítési igényt alátámasztaná. A jogi személy tevékenységi körében eljáró taggal szemben a polgári jogi következmények közvetlenül harmadik személy károsult részéről csak kivételesen akkor érvényesíthetők, ha a jogi személy tagja az eljárása folytán a magánvagyonára javára a jogi személyiséggel visszaélt és eljárása folytán a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek, a joggal való visszaélés tilalmának a sérelme megvalósul (BDT 2008. 1802.). A II. r. felperes nem igazolta a joggal való visszaélést. A II. r. alperes Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt kártérítési felelőssége nem állapítható meg a kártérítés törvényi feltételei hiányában. A II. r. felperes a II. r. alperes Hpt. 4. §-ába ütköző tevékenységének folytatását sem igazolta. A Gt. 50. §-a alkalmazásának a feltételei nem állnak fenn, mivel az a társaság megszűnése esetén alkalmazandó, és nem nyert bizonyítást, hogy a II. r. alperes, mint az I. r. alperes tagja, az I. r. alperes tevékenységi körében eljárva harmadik személynek vagyoni érdeksérelmet okozott.

A kereset elutasítására figyelemmel a beszámítási kifogást már nem vizsgálta.

A részítélettel szemben a II. r. felperes fellebbezett jogi képviselő útján. A részítélet megváltoztatását, vagylagosan előterjesztett kereseti kérelmének helyt adást, az alperesek perköltségben marasztalását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság több körülmény vonatkozásában is helytelenül állapította meg a tényállást, amelyből téves jogi következtetéseket vont le. Az elsőfokú bíróság téved, amikor a szerződés aláírását a szerződés létrejöttével azonosítja. Távollevő felek közötti szerződéskötés esetén a szerződés aláírása nem feltétlenül jelenti a szerződés létrejöttét. Változatlanul állította a szerződés érvényes létrejöttének hiányát a felek között. A felek nem vitásan távollétükben írták alá a szerződést eltérő időpontokban. A Ptk. 213. § (1) bekezdése értelmében távollevők között akkor jön létre szerződés, amikor az elfogadó nyilatkozat az ajánlattevőhöz megérkezik.

Az elsőfokú bíróság arra folytatott le bizonyítási eljárást, hogy feltehetően mikor írták alá a felek a szerződést. Ugyanakkor elmulasztotta azt megállapítani, hogy az I. r. alperes által aláírt szerződés megérkezett-e a felperesi jogelőd-hez, mint ajánlattevőhöz. Állította, hogy olyan érvényes jognyilatkozat, amelyet az I. r. alperes mindkét törvényes képviselője együttesen ellátott aláírásával,

nem érkezett meg a részére, így pusztán az aláírás körülményeinek vizsgálatából nem lehet levonni azt a következtetést, hogy mikor jött létre a szerződés.

..... és tanúk aláírás körülményeire tett nyilatkozataiból sem következik az, hogy azt meg is küldték a felperesi jogelőd részére. Egyedül tett érdemi nyilatkozatot arról, hogy megérkezett-e hozzá a szerződés, amikor azt állította, hogy „gondolom egy olyan példány maradhatott nálunk, amelyet csak én írtam alá”. Ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy nem érkezett vissza a felperesi jogelődhez érvényes elfogadó nyilatkozat. tanú továbbá arról is nyilatkozott, hogy „Valószínűleg futár útján történt az adott szerződésnek a továbbítása”. A megállapodás futár útján történő megküldése azt jelentette, hogy azt, mint ajánlattevő küldte meg futárral az I. r. alperesnek. Az nem vitás, hogy az I. r. alperes képviselői aláírták a szerződést, de azt nem tudták a perben bizonyítani, hogy visszaküldték volna a felperesi jogelődnek. A bizonyítatlanság terhe az alperesekre esik.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság tévedett, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a 2008. május 30-án kelt szerződést ténylegesen 2008. június 10-én írta alá az I. r. alperes, amellyel a felek között a szerződés érvényesen létrejött. Ezzel szemben a Ptk. 213. § (1) bekezdése alapján érvényesen nem jött létre a „megállapodás közraktárjegyek vásárlásáról” elnevezésű szerződés, létre nem jött szerződés alapján pedig az I. r. alperes nem tarthat igényt foglalóra. E körben hivatkozott a 2010. november 4-én kelt és felperesi jogelődje által csatolt beadványra, mely szerint maga az I. r. alperes is akként nyilatkozott a 2010. november 30-án kelt beadványában, hogy kizárólag felperesi jogelőd minősülhet ajánlattevőnek a perbeli megállapodás megkötése körében. Ebből értelemszerűen csak az következhet, hogy az I. r. alperes az ajánlatot elfogadó fél, aki azonban az elfogadó nyilatkozatát soha nem juttatta el az I. r. felperesi jogelődnek, így a Ptk. 213. § (1) bekezdése alapján a szerződés nem jöhetett létre.

Továbbra is hivatkozott az I. r. felperes 2009. június 30-án kelt beadványában részletesen kifejtett álláspontjára, miszerint egy pénzösszeg átadása csak akkor minősülhet foglalónak, ha azt a szerződés megkötésekor adják át. Egy pénzösszeg foglalókénti minősítése tehát jogkérdés, melyet nem lehet tanúvallomással, vagy nyilatkozattal pótolni. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság tanúvallomások és egyéb okiratok alapján minősítette foglalónak az átutalt perbeli pénzösszeget. Egyebekben fenntartotta az elsőfokú eljárásban mind az általa, mind pedig az I. r. felperes által megtett nyilatkozatokat.

Alperesek fellebbezési ellenkérelmükben a részítélet helybenhagyását, a II. r. felperes perköltségben marasztalását kérték. A szerződés létrejötte körében arra hivatkoztak, hogy a „Megállapodás” alanyai a megállapodás létrejöttét illetően eltértek a Ptk. 213. § (1) bekezdésében rögzített rendelkezéstől, az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján a felek megállapodása szerint a szerződés a foglaló I. r. alperes számláján történő jóváírását követően jöhetett létre az I. r. alperes cégszerű aláírását követően. Arra az esetre, ha a Fővárosi Ítéltábla eltérő álláspontra helyezkedne, arra utaltak, hogy a megállapodás alanyai, annak érvényességét írásbeli alakhoz kötötték, a Ptk. 218. §-ában foglaltakból következően, távollevők között létrejövő szerződés esetében az elfogadó nyilatkozat nincs írásbeli alakhoz kötve.

A Ptk. 214. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozat, ha azt szóban vagy szóbeli üzenettel tették, a másik fél tudomásszerzésével válik hatályossá, márpedig a 2008. június 17-ét megelőzően, amikor az „Áttárolási és hosszabbítási kérelem” elnevezésű okirat alapján az „áttárolást” megkezdte, legalább szóban tudomást kellett, hogy szerezzen arról, hogy az I. r. alperes a megállapodást cégszerűen aláírta. Az „áttárolásra” a kérelem aláírása nélkül ugyanis nem kerülhetett volna sor, ezen okirat aláírása pedig nem történt volna meg, ha az I. r. alperes a ajánlatát nem fogadja el, a megállapodást nem írja alá.

Miután a Ptk. 213. § (1) bekezdése szerinti elfogadó nyilatkozat „megérkezése” egyet jelent azzal, hogy az ajánlattevő tudomást szerez ajánlatának elfogadásáról, a megállapodás érvényes létrejötte nem lehet kérdéses, legfeljebb az, hogy mely időpontban.

Változatlanul állították, hogy a megállapodás I. r. alperes általi cégszerű aláírására 2008. június 10-én került sor. Ezen állításukat bizonyítja , , tanúk vallomása, továbbá az is, hogy az I. r. alperes 2008. június 11-én írta alá az „Áttárolási és hosszabbítási kérelem” elnevezésű okiratot. Az elsőfokú eljárásban és tanúk vallomásaival azt is bizonyították, hogy az I. r. alperes telefonon, és/vagy az általa is cégszerűen aláírt megállapodás futár útján történő megküldésével 2008. június 10-én, a tudomására hozta a megállapodás cégszerű aláírását, ajánlata elfogadását. Mindezeket meghaladóan továbbra is hivatkoztak a Ptk. 217. § (2) bekezdésére, azzal, hogy ténykérdés, hogy a 323.549.850 forint foglalt az I. r. alperes számláján 2008. június 10-én jóváírásra került, az I. r. alperes a foglaltot, mint a teljesítés egy részét elfogadta, ezért ezen okból is a megállapodás 2008. június 10-én tekintendő érvényesen létrejöttnek. Figyelemmel arra, hogy a a felelős a megállapodás meghíusulásáért, az adott foglaltot elvesztette, melynek következtében a II. r. felperes keresete nélkülözi a jogalapot.

A 323.549.850 forint jogi minősítését illetően utaltak az új Ptk. 6:185. §-ának foglaltára vonatkozó (1) bekezdésében írtakra azzal, hogy a megállapodás 11. pontja szerint a vevő a megállapodásban vállalt vételi kötelezettsége megerősítéseként nyújtotta a foglaltot. Hangsúlyozták, hogy az új Ptk. rendelkezései az új Ptk. hatálybalépése előtt hozott szerződésekre ugyan nem irányadók, de a jogértelmezés számára iránymutatásul szolgálhatnak.

A továbbiakban maguk is fenntartották az elsőfokú eljárásban előadottakat.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

A 2014. március 14-ig hatályban volt, de jelen eljárásban még alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) tartalmazott rendelkezéseket a szerződések létrejöttére, a felek szerződésből eredő jogaira és kötelezettségeire nézve.

A Ptk. 200. § (1) bekezdése a szerződéses szabadság elvét deklarálja. E szerint a felek a szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.

A Ptk. 205. § (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A (2) bekezdés értelmében a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

A Ptk. 213. § (1) bekezdése szerint a szerződés távollevők között akkor jön létre, amikor az elfogadó nyilatkozat az ajánlattevőhöz megérkezik.

A Ptk. 214. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szerződési nyilatkozat, ha azt szóban vagy szóbeli üzenettel tették, a másik fél tudomásszerzésével válik hatályossá.

A Ptk. 216. § (1) bekezdése értelmében szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni.

A Ptk. 217. § (2) bekezdése szerint a felek által kikötött alak csak akkor feltétele a szerződés érvényességének, ha kifejezetten ebben állapodtak meg. Ilyen esetben a teljesítésnek vagy egy részének elfogadásával a szerződés akkor is érvényessé válik, ha az alakiságot mellőzték.

A Ptk. 243. § (1) bekezdése szerint a szerződés megkötésekor a kötelezettségvállalás jeléül foglalt lehet adni.

A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a szerződés megkötésekor átadott pénzüsszeget csak akkor lehet foglaltónak tekinteni, ha ez a rendeltetése a szerződésből kétségtelenül kitűnik.

A Ptk. 244. §-a szerint, ha a szerződést teljesítik, a foglaltot a szolgáltatás ellenértékébe be kell számítani, ha pedig a foglaltó beszámításra nem alkalmas, vagy a szerződés olyan okból szűnik meg, amelyért egyik fél sem felelős, vagy mindkét fél felelős, a foglaltó visszajár.

A Ptk. 245. § (1) bekezdése szerint a teljesítés megghiúsulásáért felelős személy az adott foglaltot elveszti, a kapott foglaltot kétszeresen köteles visszatéríteni.

Az idézett rendelkezésekből következően a szerződés létrejöttének elengedhetetlen feltétele a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítása a lényegesnek minősülő, illetőleg általuk lényegesnek minősített kérdésekben, ilyen kölcsönös akaratkifejezések esetében azonban a szerződés létrejöttére többféle módon is sor kerülhet.

Az adott ügyben az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása szempontjából releváns tényállást túlnyomórészt helytállóan állapította meg, az abból levont jogi következtetést helyesnek kell tekinteni.

A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a szerződés létrejötte és a foglalt tekintetében is. Annyiban nem értett azonban egyet az elsőfokú bírósággal, hogy a felperesi jogelőd és az I. r. alperes között a Ptk. 379. § (1) bekezdése szerinti szállítási szerződés jött volna létre, melynek alapján az I. r. alperes a szerződésben meghatározott dolog későbbi időpontban vagy időszakban megrendelőnek átadására, a felperesi jogelőd pedig ezen dolog átvételére és vételára megfizetésére lett volna köteles. A Ptk. 379. § (1) bekezdésében meghatározott szerződés, mint határidős adásvétel fogalmi körébe ugyanis a felek közötti szerződés tárgya, az 52.867,5 tonna takarmánykukoricát megtestesítő közraktári jegy, mint értékpapír nem vonható. A szállítási szerződés az ipari termelés és forgalom alapvető szerződéstípusa, tárgya többnyire fajlagos vagy zártfajú dolog, valamilyen tömegtermék. Ettől a szerződéstől lényegesen különbözik a felek megállapodása.

Közöttük ténylegesen egy atipikus szerződés jött létre, melynek tartalma szerint a felperesi jogelőd vételi kötelezettséget vállalt meghatározott számú közraktári jegy, tehát nem közvetlenül közraktározott kukorica, meghatározott időszakokban történő megvásárolására. Ezen feltétlen és visszavonhatatlan vételi kötelezettségének megerősítéseként pedig foglaltó nyújtását vállalta. Figyelemmel arra, hogy a perben a kereset tükrében az volt eldöntendő kérdés, hogy jött-e létre a felek között olyan szerződés, amelyre alapítva az I. r. alperes a részére foglaltként átutalt 323.549.850 forint összeget megtarthatja, illetőleg azt akár vételárelőlegként, akár foglaltként a II. r. felperes részére visszafizetni tartozik, az elsőfokú bíróság szerződés minősítését érintő fenti tévedése az ügy érdemére nem hatott ki.

A felperes keresetében elsődlegesen érvényesen létrejött szerződés hiányát állította, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan bocsátkozott a szerződés létrejöttének vizsgálatába. Nem vitásan a perbeli bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem volt megállapítható, hogy a felperesi jogelőd által aláírtan az I. r. alperesnek megküldött 2008. május 30-i keltezésű megállapodás I. r. alperes által is aláírt példánya a felperesi jogelődhöz visszaérkezett volna, ez a körülmény azonban a szerződés létrejöttét még nem zárja ki.

A szerződés létrejöttét támasztja alá, hogy a felek a szerződés megkötését a foglaltó megfizetésének feltételül szabták, a 323.549.850 forint foglaltot a felperesi jogelőd, azt követően, hogy a

megállapodást aláírta és azt az I. r. alperesnek elküldte, a II. r. alperes felhívására az I. r. alperesnek átutalta. Az átutalás közleményében egyértelműen jelölte, hogy ezen összeg az 52.867,5 tonna kukoricára vonatkozó foglaló. Maga tehát a szerződéses akaratát mind a megállapodás aláírásával és annak elküldésével, mind pedig a foglaló átutalásával kifejezte.

A foglaló az I. r. alperes számláján 2008. május 10-én jóváírásra került. tanú, aki felperesi jogelődnél a perbeli időszakban vezérigazgatói tisztséget töltött be úgy nyilatkozott, hogy ha a foglaló megérkezett, akkor kerülhetett sor a szerződés aláírására. Ezt erősítette meg a II. r. alperes részéről eljáró tanú is, miszerint, ha az ügyfélnek fizetési kötelezettsége van, akkor a fizetési kötelezettség teljesítését megvárják, és azzal egy időben írják alá a szerződést, és ezzel egyezően nyilatkozott tanú is, aki a perbeli időszakban is az I. r. alperes ügyvezetői tisztségét töltötte be. Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szerződés aláírására 2008. május 10-én került sor.

Helytállóan utalt azonban arra a II. r. felperes a fellebbezésében, hogy az aláírt példány felperesi jogelődhez visszaküldése kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást. Így valóban nem az aláírás időpontjának van perdöntő jelentősége.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a szerződés létrejöttének megítélése szempontjából a 2008. május 10-i és az azt követő perbeli eseményeknek van jogi jelentősége, annak hogy az I. r. alperes a foglalót befogadta, 2008. május 11-én a szerződéses akaratát kifejezve az áttárolási és hosszabbítási kérelmet aláírta, a felperesi jogelőd a szerződés és az áttárolási kérelem aláírásáról tudomást szerzett és az áttárolást meg is kezdte.

A felperesi jogelőd I. r. alperesnek 2008. június 20-án küldött e-mail levelében a szerződést maga is létrejöttnek tekintette, hiszen annak módosítását kérte a „kivásárlási időpontok” tekintetében a többi rendelkezés változatlanul hagyása mellett.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján helytállóan állapította meg a szerződés létrejöttét, és helytálló álláspontra helyezkedett a 323.549.850 forint jogi minősítését illetően is. Mind a szerződés, az átutalási megbízás tartalmából, mind pedig a tanúnyilatkozatokból kitűnően a felek akaratára egyértelműen a foglaló kikötésére irányult, annak jogi természetével a felperesi jogelőd is tisztában volt a szerződésben foglalt nyilatkozata szerint, az elsőfokú bíróság tehát a perbeli adatokat helytállóan értékelve helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek a foglalót kötötték ki. Figyelemmel azonban arra, hogy a felek szerződéses szabadságukból következően a felperesi jogelőd vételi kötelezettsége megerősítésének jeléül vállalt a foglaló megfizetését a szerződés létrejöttének feltételül szabták, amint arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott, a szerződés a foglaló I. r. alperes számláján történő jóváírását követően jöhetett létre, így nincs jelentősége annak, hogy annak átadására, átutalására a szerződés megkötésekor került-e sor. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan tartotta megalapozatlannak az elsődleges, a vételárelőleg visszafizetése iránti kereseti kérelmet.

Az elsőfokú bíróság a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmek tekintetében is helytálló jogi következtetésre jutott. A foglaló kétszeres összegének visszafizetésére ugyanis azon okból nem volt az I. r. alperes kötelezhető, mivel a teljesítés meghíúsulásaért való felelőssége nem volt megállapítható, hanem ezzel éppen ellenkezőleg a felperesi jogelőd a foglalóval megerősített vételi kötelezettsége teljesítésének elmulasztása, jogellenes magatartása, a teljesítés meghíúsulásaért való felelőssége nyert bizonyítást. A teljesítés meghíúsulásaért felelős felperesi jogelőd jogutódjaként pedig a II. r. felperes megalapozottan a foglaló visszaadására nem alapíthat igényt.

A Ptk. 244. §-ában és a Ptk. 245. § (1) bekezdésében írt feltételek hiányában ezért az elsőfokú bíróság a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmeket is helytállóan tekintette megalapozatlannak.

A Fővárosi Ítéltábla teljes mértékben osztotta az elsőfokú bíróság II. r. alperes tekintetében kifejtett jogi álláspontját, azt megismételni nem kívánja.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság mindkét alperessel szemben helytállóan utasította el az egyetemleges marasztalásuk iránti keresetet.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor részítélettel határozott.

A Pp. 213.§ (2) bekezdése szerint a bíróság egyes kereseti kérelmek felől vagy a kereseti kérelemnek önállóan elbírálható egyes részei felől külön ítélettel, részítélettel is határozhat, ha ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség, és ha a többi kereseti kérelem vagy a beszámítási kifogás eldöntése végett a tárgyalást el kell halasztani.

Az I. r. felperes és az alperesek közötti per 2014. április 3-án jogerősen megszüntetésre került, a II. r. felperes és az alperesek között tovább folyt perben pedig az elsőfokú bíróság a II. r. felperes keresetét teljes körűen elbírált, ezért a Pp. 213. § (2) bekezdésében írt feltételek hiányban részítélet nem lett volna hozható, az elsőfokú bíróságnak ítélettel kellett volna döntenie a II. r. felperes keresetéről.

A kifejtettekre tekintettel ezért a Fővárosi Ítéltábla a döntésében helyes részítéletet ítéletnek tekintette, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben a fenti eltérő indokolással - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező II. r. felperest az I. r. és a II. r. alperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával megállapított, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló mérsékelt összegű másodfokú perköltsége megfizetésére.

A II. r. felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.

Budapest, 2015. február 4.

. Gál Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Oláhné Sárközi Veronika
bírósági ügyintéző